

Temeljem članka 11. stavak 1. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 30/94., 68/98., 61/00., 32/02. i 100/04.), te članka 30. točka 9. Statuta Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 4/02. - pročišćeni tekst i 9/03.), Skupština Osječko-baranjske županije donijela je na 7. sjednici 29. studenoga 2004. godine

P R O G R A M M J E R A

za unapređenje stanja u prostoru Osječko-baranjske županije

1. UVOD

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Program mjera) radi se na osnovu Izvješća o stanju u prostoru i osnova je za pokretanje izrade i donošenje dokumenata prostornog uređenja i studija vezanih uz prostorno uređenje i zaštitu okoliša na području Osječko-baranjske županije koje su u nadležnosti Županije kao jedinice područne (regionalne) samouprave. Program mjera ne tretira one zahvate u prostoru i dokumente prostornog uređenja koji su predmet pojedinačnih programa mjera općina i gradova u Županiji.

Sredstva za realizaciju Programa mjera osiguravaju se u proračunu Osječko-baranjske županije, proračunu Republike Hrvatske, odnosno nadležnih ministarstava, a postoji i mogućnost financiranja iz proračuna općina i gradova te pravnih ili fizičkih osoba.

2. PROGRAM DONOŠENJA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

2.1. Izmjene i dopune važećih dokumenata prostornog uređenja

- 2.1.1. Izmjene i dopune Prostornog plana Osječko-baranjske županije*
- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Rok: prosinac 2006. godine

Prostorni plan Osječko-baranjske županije donešen je početkom 2002. godine ("Županijski glasnik" broj 1/02.; u daljnjem tekstu: PPOBŽ). Od donošenja PPOBŽ-a intenzivirana je izrada i donošenje prostornih planova uređenja općina i gradova koji, sukladno hijerarhiji planova razrađuju mjere i smjernice iz PPOBŽ-a. Iz PPOBŽ-a prenose se građevine od važnosti za Državu i Županiju te utvrđuju građevine od važnosti za grad ili općinu. Iako je PPOBŽ novijeg datuma pojedina javna poduzeća daju za prostorne planove općina ili gradova drugačije podatke nego što su davali za PPOBŽ, prvenstveno vezano uz sve vrste infrastrukture. Kroz primjenu Odredbi za provođenje PPOBŽ-a utvrđeno je da bi pojedine odredbe trebalo detaljizirati radi nedvojbenosti u provođenju.

Zbog svega narečenog ocjenjuje se potrebnim kroz proceduru Izmjene i dopune PPOBŽ-a ispitati opravdanost izmjena i dopuna svih vrsta infrastrukturnih koridora i sustava, dijela namjene površina, predloženih načina rješavanja odvodnje, pojedinih Odredbi za provođenje te ostalih zahtjeva koji budu istaknuti tijekom prethodnih i javnih rasprava.

2.2. Stavljanje izvan snage prostornih planova

- 2.2.1. Stavljanje izvan snage (dijela) Generalnog urbanističkog plana Valpovo-Belišće-Bistrinci*

- Nositelj provedbe: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Rok: travanj 2005. godine

Generalni urbanistički plan Valpovo-Belišće-Bistrinci ("Službeni glasnik" općine Valpovo broj 2/76., 1/89. i 8/89. i "Županijski glasnik" Osječko-baranjske županije broj 4/96.; u daljnjem tekstu: GUP), izrađen je za plansko razdoblje do 2000. godine. Njegove planske postavke počivaju na prostorno-teritorijalnom i administrativnom uređenju koje je bilo u trenutku izrade GUP-a (1976. godina), odnosno pretpostavci da će Valpovo, Belišće i Bistrinci formirati konurbaciju. Gospodarske i društvene projekcije tadašnjeg društveno-ekonomskog uređenja u GUP-u su rezultirale planiranjem velikih površina za izgradnju višestambenih objekata i razvoj industrije na prostoru između Valpova i Belišća.

Po sadašnjoj teritorijalnoj podjeli Republike Hrvatske, prostor obuhvata GUP-a je na području dva Grada: Belišća i Valpova. Zakonom o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 30/94., 68/98., 61/00., 32/02. i 100/04.; u daljnjem tekstu: Zakon) je propisana obveza izrade novih prostornih planova općina i gradova po novoj teritorijalnoj podjeli. Prostorni plan uređenja Grada Valpova ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 3/03.), i Prostorni plan uređenja Grada Belišća ("Službeni glasnik" Grada Belišća broj 8/03.) usvojeni su i nalaze se u primjeni. Grad Valpovo donio je Urbanistički plan uređenja ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 11a/03.), a isto je učinio i Grad Belišće ("Službeni glasnik" Grada Belišća broj 1/04.). Ovi urbanistički planovi usklađeni su s postavkama Prostornih planova uređenja Valpova i Belišća.

Budući da su odgovarajući planovi donešeni, GUP je prestao važiti po sili Zakona u dijelovima koji su u obuhvatu urbanističkih planova uređenja. Dijelove koji su izvan obuhvata urbanističkih planova treba Zakonom propisanom procedurom staviti izvan snage.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Belišća ("Službeni glasnik" Grada Belišća broj 2/01.) predviđeno je stavljanje izvan snage GUP-a Valpovo-Belišće-Bistrinci.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Valpova ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 11/03.) također je predviđeno stavljanje izvan snage GUP-a Valpovo-Belišće-Bistrinci.

Temeljem stavka 5. članka 57. Zakona, za donošenje ili stavljanje izvan snage planova koji obuhvaćaju područje dviju ili više općina odnosno gradova nadležna je Županijska skupština.

2.3. Izrada i donošenje novih dokumenata prostornog uređenja

U narednom četverogodišnjem razdoblju predviđa se donošenje Prostornog plana područja posebnih obilježja Park prirode "Kopački rit" i Prostornog plana područja posebnih obilježja "Rekreacijsko područje Drava". Izrada i donošenje ovih planova predviđena je i PPOBŽ-om.

2.3.1. Prostorni plan područja posebnih obilježja Park prirode "Kopački rit"

- Nositelj izrade: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
- Stručni izrađivač: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Stručna suradnja: Zavod za prostorno planiranje, d.d. Osijek
- Rok: lipanj 2005. godine

Prostorni plan područja posebnih obilježja Park prirode "Kopački rit" (u daljnjem tekstu: PP "Kopački rit") donosi se temeljem članka 21. i 22. Zakona i prioritet je donošenja u narednom periodu. PP "Kopački rit" obuhvaća zaštićeno područje Parka prirode, a u sklopu njega i posebni zoološki rezervat. Park prirode obuhvaća prostor poplavnih šuma uz tok Drave i Dunava. Park prirode je unesen u međunarodne dokumente, kroz Ramsarsku konvenciju o zaštiti močvarnih staništa. U dosadašnjem postupku izrade PP "Kopačkog rita" razmatrani su državni i lokalni zahtjevi te zahtjevi korisnika za korištenjem i zaštitom prostora. Na osnovu toga utvrđena je mogućnost prihvatanja odnosno pomirenja različitih interesa u prostoru. Namjena i organizacija prostora utvrđena je u skladu s novim spoznajama i

pristupima zaštiti prirode, te su utvrđene mjere korištenja, uređenja i unapređenja zaštite okoliša. PP "Kopačkog rita" prošao je proceduru prethodne i javne rasprave i izrađen je Konačni prijedlog PP "Kopačkog rita". Iako je temeljem članka 180. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 162/03.) donošenje PP "Kopačkog rita" u nadležnosti Hrvatskog sabora, a ne Osječko-baranjske županije, ocjenjuje se potrebnim istaknuti ga u Programu mjera.

Sredstva za izradu PP "Kopačkog rita" osigurana su u proračunu Republike Hrvatske.

2.3.2. *Prostorni plan područja posebnih obilježja Rekreativno područje "Drava"*

- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Rok: rujna 2006. godine

Osnovna ideja Prostornog plana područja posebnih obilježja Rekreativno područje "Drava" je očuvanje prirodnih vrijednosti i korištenje prostora za odmor i rekreaciju. Generalna je ocjena da je taj vrijedni dio prirode potrebno dalje istražiti i utvrditi detaljniju namjenu te mjere zaštite s ciljem očuvanja prirodnih vrijednosti područja i višenamjenskog korištenja rijeke Drave.

3. PROGRAM DONOŠENJA OSTALIH DOKUMENATA I STUDIJA VEZANIH UZ PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA

U ovom poglavlju daje se kratak prikaz ostalih dokumenata i studija vezanih uz prostorno uređenje i zaštitu okoliša koji se planiraju donijeti u sljedećem četverogodišnjem razdoblju. Rezultati tih dokumenata i studija koristit će se za izradu dokumenata prostornog uređenja i ostale dokumentacije prostora. Uz ove dokumente Skupština Osječko-baranjske županije donosit će sukladno Planu rada Skupštine i druge akte vezane uz prostorno uređenje, zaštitu okoliša i zaštitu prirode.

3.1. Koncept suradnje gradova regija i luka u Podunavlju

- Nositelj izrade: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

U prošlom Izvješću su dane osnovne informacije i programska usmjerenja vezana uz projekt Koncept suradnje gradova regija i luka u Podunavlju (u daljnjem tekstu: Koncept).

Za područje Osječko-baranjske županije Koncept je u proteklom dvogodišnjem razdoblju izrađen te je sintetiziran s Konceptima svih pet slavonskih županija. Međutim, Ministarstvo još uvijek nije verificiralo sintetizirani materijal, tako da on ne može biti prezentiran po pojedinim županijama.

Ovisno o verifikaciji Koncepta u Ministarstvu će se naknadno odrediti rok kada će Skupština razmatrati elaborat Koncepta.

3.2. Program zaštite okoliša za područje Osječko-baranjske županije

- Koordinator: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Rok: studeni 2005. godine

Člankom 19. stavak 1. i 2. Zakona o zaštiti okoliša ("Narodne novine" broj 82/94., 128/99. i 151/03.) propisano je da Skupština županije donosi Program zaštite okoliša za područje Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Program zaštite).

Program zaštite sadrži osnovne ciljeve, uvjete i mjerila zaštite okoliša u cjelini, prioritetne mjere zaštite okoliša po sastavnim dijelovima i pojedinačnim prostornim cjelinama te razrađuje načela i smjernice zaštite okoliša sadržane u Nacionalnoj Strategiji zaštite okoliša Republike Hrvatske. Uz Nacionalnu strategiju zaštite okoliša izrađen je Nacionalni plan djelovanja na okoliš ("Narodne novine" broj 46/02.).

Za izradu Programa zaštite provedeno je javno nadmetanje, ali izrada nije ugovorena budući da je izjavljena žalba. Ovisno o rješenju žalbe pristupit će se ugovaranju s najpovoljnijim ponuditeljem ili će se organizirati novo nadmetanje.

3.3. Plan intervencija u zaštiti okoliša Osječko-baranjske županije

- Koordinator: Županijski zavod za prostorno uređenje i Stručno povjerenstvo za izradu Plana intervencija u zaštiti okoliša Osječko-baranjske županije
- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Stručni izrađivač: Zavod za unapređivanje sigurnosti d.d. Osijek
- Rok: veljača 2005. godine

Planom intervencija u zaštiti okoliša ("Narodne novine" broj 82/99, 86/99. i 12/01;) na razini Države određeno je da je županija dužna izraditi Plan intervencija u zaštiti okoliša (u daljnjem tekstu: Plan intervencija) u skladu s APELL procesom te radi njegove izrade osnovati stručno povjerenstvo.

Planom intervencija utvrđuju se vrste rizika i opasnosti, postupak i mjere za ublažavanje i uklanjanje neposrednih posljedica štetnih za okoliš, subjekti za provedbu pojedinih mjera, odgovornost i ovlaštenja u svezi s provedbom, te način usaglašavanja s interventnim mjerama koje se provode na temelju drugih zakona.

Temeljem toga Županija je u proteklom dvogodišnjem periodu izradila Plan intervencija koji se trenutno nalazi u proceduri usuglašavanja s Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

3.4. Procjena ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije

- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Stručni izrađivač: Zavod za unapređivanje sigurnosti d.d. Osijek
- Rok: travanj 2005. godine

Procjena ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije izrađuje se kao stručna podloga za izradu Plana zaštite od požara i tehnoloških eksplozija temeljem Zakona o zaštiti od požara ("Narodne novine" broj 58/93.) i Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2004. godinu ("Narodne novine" broj 21/04.). Procjena ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Procjena) treba utvrditi kritična područja za nastajanje požara u Županiji te ista razvrstati prema Pravilniku o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora ("Narodne novine" broj 62/94.) u kategorije ugroženosti od požara. Na taj način se daje podloga za planiranje učinkovitih mjera za zaštitu od nastajanja požara, sprječavanje širenja već nastalog požara te njegovo učinkovito gašenje. Procjena se izrađuje sukladno Pravilniku o izradi procjene ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije ("Narodne novine" broj 35/94.). Izrada Procjene je produžena zbog toga što sve općine i gradovi još nisu donijeli svoje procjene, pa slijedom toga ne može ni Županija donijeti svoju.

3.5. Plan zaštite od požara i tehnoloških eksplozija

- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Stručni izrađivač: Zavod za unapređivanje sigurnosti d.d. Osijek
- Rok: travanj 2005. godine

Aktivnosti na izradi planova zaštite od požara i tehnoloških eksplozija jedinica lokalne samouprave, temeljem Zakona o zaštiti od požara, koordinira predstavničko tijelo županije i na temelju njih donosi Plan zaštite od požara županije. Prije donošenja Plana zaštite od požara treba pribaviti mišljenje Ministarstva unutarnjih poslova. Plan zaštite od požara Osječko-baranjske županije izrađuje se sukladno Pravilniku o sadržaju plana zaštite od požara i tehnoloških eksplozija ("Narodne novine" broj 35/94.). Izrada Plana zaštite od požara je produžena zbog toga što sve općine i gradovi još nisu donijeli svoje planove, pa slijedom toga ne može ni Županija donijeti svoj.

3.6. Županijski program aktivnosti i mjera za unapređenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Stručni izrađivač: Zavod za unapređivanje sigurnosti d.d. Osijek
- Rok: siječanj 2005. godine

Vlada Republike Hrvatske donijela je 16. listopada 2003. godine Nacionalni program za Rome (Zaključak, klasa: 016-02/02-03/02; urbroj: 5030108-03-1 od 16. listopada 2003. godine; u daljnjem tekstu: Nacionalni program) kojim se želi na sustavan način pomoći Romima u poboljšanju uvjeta življenja te u njihovom uključivanju u društveni život i procese odlučivanja u lokalnoj i široj zajednici.

Mjerom 2. poglavlja XIII. Nacionalnog programa propisana je izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unapređenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima (u daljnjem tekstu: županijski program). Ovi županijski programi trebaju detaljno odrediti:

- radnje i radove koje je potrebno provesti;
- način, rokove i subjekte zadužene za provedbu;
- sredstva potrebna za izvršenje;
- izvore sredstava.

Županijski program trenutno je u završnoj fazi izrade.

3.7. Program zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti na području Osječko-baranjske županije

- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Rok: rujan 2006. godine

Sukladno provedbenim odrednicama Strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 81/99.) radi zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti i provedbe Nacionalne strategije na lokalnoj razini, Županijska skupština donosi provedbeni program. Utvrđivanjem mjera i aktivnosti osigurat će se odgovarajuća zaštita i briga za dijelove biološke i krajobrazne raznolikosti koji su od važnosti za područje Županije.

PPOBŽ je predvidio izradu Krajobrazne osnove Osječko-baranjske županije. S obzirom da se radi o sličnoj tematici predlaže se da se ova dva dokumenta integriraju.

3.8. Program zaštite prirode na području Osječko-baranjske županije

- Nositelj izrade: Javna ustanova Zavod za zaštitu prirode Osječko-baranjske županije i Županijski zavod za prostorno uređenje
- Rok: prosinac 2005. godine

Temeljem članka 220. Zakona o zaštiti prirode, Županijska skupština donosi Program zaštite prirode, koji mora biti u skladu sa Strategijom i akcijskim planom zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske.

3.9. Plan sanacije otpadom onečišćenog tla i neuređenih odlagališta otpada na području Osječko-baranjske županije

- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje
- Rok: svibanj 2005. godine

Temeljem članka 15. Zakona o otpadu ("Narodne novine" broj 151/03.) propisana je obveza izrade Plana sanacije otpadom onečišćenog tla i neuređenih odlagališta otpada, prijedlog sanacije, dinamika i prioriteta u rješavanju saniranja odlagališta otpada.

3.10. Vodnogospodarski plan navodnjavanja Osječko-baranjske županije

- Nositelj izrade: Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo
- Stručni izrađivač: "Hidroing" Osijek
- Rok: listopad 2005. godine

Vodnogospodarski plan navodnjavanja ima za cilj definirati smjernice, kriterije i ograničenja za planski razvoj navodnjavanja, prijedlog fazne realizacije plana, prijedlog izvora financiranja, kao i upravljanja i gospodarenja vodnim resursima u svrhu navodnjavanja.

Ukupnost vodnogospodarskih, poljoprivrednih i ekonomskih rješenja u funkciji definiranja konačnog stanja i faznog rješavanja navodnjavanja, predstavljat će osnovu rezultata Plana navodnjavanja.

3.11. Agroekološka osnova Osječko-baranjske županije

- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje i Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo

U tijeku izrade PPOBŽ-a Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva - Odsjek za zaštitu tla - Osijek, dostavilo je prijedlog za izradu Agroekološke osnove Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Osnova). Svrha Osnove bila bi agroekološko vrednovanje, zaštita i optimalno gospodarenje cjelokupnim prostorom Županije. Osnova bi predstavljala karte podataka o značajkama tala i namjenske karte pogodnosti zemljišta. Izradi će se pristupiti po završetku projekta Analiza tla na području Osječko-baranjske županije i po stvaranju baze podataka o značajkama i karakteristikama tala koja će se bazirati na prethodnim istraživanjima.

3.12. Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na temelju Studije potencijalnosti mineralnih sirovina Osječko-baranjske županije

- Nositelj izrade: Županijski zavod za prostorno uređenje i Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo

U tijeku izrade PPOBŽ i ishođenja potrebnih suglasnosti Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva uvjetovalo je izradu Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na temelju Studije potencijalnosti mineralnih sirovina Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Osnova gospodarenja). Detaljni sadržaj ovih dokumenata odredit će se naknadno. Na području Županije eksploatira se tehnički kamen, opekarska glina, geotermalne vode, tekući i plinoviti ugljikohidrati, građevinski pijesak i cementni lapori, pa bi Osnova gospodarenja prvenstveno obrađivala ove mineralne sirovine.

4. MJERE I SMJERNICE ZA PROVOĐENJE POLITIKE UREĐENJA PROSTORA I DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

U Izvješću su istaknuti i obrađeni specifični temeljni prostorni problemi na području Osječko-baranjske županije. Većina tih problema može se riješiti poštivanjem odredbi važećih zakona i propisa Republike Hrvatske. Međutim, u odnosu na pojedine prostorne probleme potrebno je istaknuti još neke mjere i aktivnosti koje će doprinijeti ostvarivanju ciljeva unapređenja stanja u prostoru.

4.1. Mjere i smjernice za unapređenje prostornog uređenja

Prioritetne smjernice za poboljšanje stanja u prostoru su sljedeće:

- temeljnom mjerom ocjenjuje se obveza poštivanja smjernica i mjera iz Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske, Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske i PPOBŽ-a kao i poštivanje važećih propisa iz područja zaštite okoliša i prostornog uređenja;
- rješavanje pitanja granica, kako prema Srbiji i Crnoj Gori tako i između pojedinih jedinica lokalne samouprave;

- poštivanje rokova za donošenje prostornih planova uređenja općina i gradova;
- koristiti prirodne i radom stvorene potencijale u funkciji ravnomjernog i održivog razvitka cijele Županije;
- bazirati prostorno uređenje na načelima održivog razvitka.
- općine trebaju redovito izrađivati Izvješća o stanju u prostoru i Programe mjera za unapređenje stanja u prostoru i dostavljati ih Županijskom zavodu za prostorno uređenje;
- izradu i postupak usvajanja dokumenata prostornog uređenja jedinice lokalne samouprave trebaju provoditi temeljem Zakona o prostornom uređenju i Uredbi o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova ("Narodne novine" broj 101/98.);
- jedinice lokalne samouprave, s obzirom na prava i obveze u gospodarenju svojim prostorom, moraju donijeti i provesti mjere za provođenje politike prostornog uređenja, odnosno sanacije bespravne gradnje i zaštite prostora;
- unatoč nepostojanju regulative koja bi na lokalnoj razini omogućila provedbu dokumenata prostornog uređenja (urbana komasacija i sl.) pri planiranju ne koristiti imovinsko-pravne odnose kao najbitniji argument, već predložena rješenja temeljiti na argumentiranim pokazateljima, razvojnim projektima i sl.; naročito pri planiranju proširenja građevinskih područja;
- razvijanje i ažuriranje informacijskog sustava s podacima o prostoru;
- razvijati kulturu prostora;
- afirmirati prostorno uređenje i zaštitu okoliša u javnosti stvaranjem pozitivnog ozračja, budući da sadašnji dijelom negativni odnosi proizlaze iz nepovjerenja u poštivanje stručnih pravila i zakona.

Nositelji ovih aktivnosti su:

- Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
- Ured državne uprave u Osječko-baranjske županije - Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove
- Osječko-baranjska županija
- jedinice lokalne samouprave.

4.2. Mjere i smjernice za zaštitu okoliša

Osnovni ciljevi zaštite okoliša na području Osječko-baranjske županije, sukladno Zakonu o zaštiti okoliša, na načelima održivog razvitka su:

- trajno očuvanje izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanje ekološke stabilnosti, prvenstveno zaštićenih dijelova prirode i područja izvan zaštićenih dijelova prirode koja su PPOBŽ-om predloženi za zaštitu;
- očuvanje kakvoće žive i nežive prirode i racionalno korištenje prirode i dobara;
- očuvanje i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajolika, prvenstveno poplavnih dolina Drave i Dunava.

Kako bi se osigurali osnovni ciljevi zaštite okoliša potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- prilikom planiranja zahvata u prostoru potrebno je predvidjeti sve potrebne prethodne mjere zaštite okoliša kako bi se negativan utjecaj na okoliš mogao eliminirati prije izgradnje i puštanja u pogon planiranog zahvata u prostoru;
- zahvat koji već nepovoljno utječe na okoliš, potrebno je zamijeniti zahvatom koji predstavlja bitno manji rizik ili opasnost po okoliš;
- zahvati u prostoru ne smiju smanjiti vrijednost prirodnih izvora (vode, zraka, tla, šuma);
- prirodne izvore treba očuvati na razini kakvoće koja nije štetna za čovjeka, biljni i životinjski svijet.

Prioritetne aktivnosti u sljedećem četverogodišnjem razdoblju su:

- rješavanje problema odvodnje otpadnih voda, prvenstveno u ruralnim sredinama koje nemaju izgrađene sustave odvodnje;

- izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na svim ispuštima u prijemnike, prvenstveno u Gradu Osijeku;
- donošenje Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta;
- saniranje divljih i neuređenih odlagališta otpada;
- uspostava organiziranog odvoza otpada u svim naseljima Županije;
- uređenje odlagališta otpada sukladno važećim propisima;
- uključivanje Županije u projekt zbrinjavanja otpada istočne Slavonije kada se za to steknu formalno-pravni uvjeti;
- pojačani inspekcijski nadzor nad postupanjem s otpadom, a naročito na odlagalištima otpada;
- praćenje i analiza kakvoće zraka na području Županije;
- pojačani inspekcijski nadzor nad onečišćivačima.

Nositelji aktivnosti su:

- jedinice lokalne samouprave;
- Osječko-baranjska županija;
- komunalna poduzeća;
- Inspekcija zaštite okoliša pri Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Uprava za inspekcijske poslove;
- Inspekcija zaštite prirode pri Ministarstvu kulture;
- Javna ustanova za zbrinjavanje komunalnog otpada istočne Slavonije.

4.3. Mjere i smjernice za provođenje politike demografskog razvitka

Prema konačnim rezultatima Popisa stanovništva 2001. godine, stanovništvo Županije karakterizira duboka demografska starost, negativan prirodni priraštaj i nepovoljan prostorni razmještaj. Županija se suočava s negativnim demografskim procesima i s problemom nedovoljnog demografskog resursa kao osnovnog čimbenika razvoja.

Procjenjuje se da bi 2015. godine Županija mogla imati 374.000 stanovnika, uz daljnje povećanje udjela stanovništva u gradovima i smanjenje udjela stanovništva u ruralnim sredinama.

Za ostvarivanje općih strateških ciljeva demografskog razvitka na razini Države potrebno je donijeti sljedeće mjere:

- za provođenje stimulativne pronatalitetne populacijske politike treba izraditi prijedloge i provoditi zakone iz obiteljske, socijalne i zdravstvene zaštite;
- stimulirati (kreditno, porezno, stipendiranjem, politikom zapošljavanja itd.) zadržavanje stanovništva i novo naseljavanje u strateški važna i demografski ugrožena područja (npr. pogranična područja) te s time uskladiti razmještaj gospodarskih sadržaja i novih radnih mjesta;
- odgovarajućim mjerama (carinskim, poreznim, stambenim itd.) utjecati na veći i brži povratak iseljenika i njihovih potomaka;
- osigurati potrebne uvjete (infrastruktura, uslužne i društvene djelatnosti, radna mjesta) u ratom stradalim područjima.

Na razini Države propisane su i sljedeće mjere i akcije koje je potrebno razraditi na razini županija, gradova i općina:

- provoditi poticajnu, selektivnu i različito prostorno organiziranu populacijsku politiku, što uključuje i poreznu, stambenu, socijalnu, agrarnu, razvojnu, kulturnu, obrazovnu i drugu politiku;
- povoljnijom prodajom, zakupom i dodjelom poljoprivrednog zemljišta poticati razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava;
- omogućiti porezne olakšice, povoljnije kredite na duže razdoblje i državnu pomoć, onim poslodavcima koji će, osobito u ugroženim demografskim područjima, razvijati gospodarske djelatnosti (pretežno poduzetništvo manjeg opsega) koje imaju komparativne prednosti, ali su u

- novije vrijeme zapuštene (oslanjanje na lokalne resurse npr. poljoprivredu) i koje će pretežito zapošljavati domaće stanovništvo;
- stvarati pozitivno duhovno, kulturno i civilizacijsko ozračje.

Iz gore rečenog vidljivo je da je osnovni preduvjet demografskog razvoja Županije njezin gospodarski razvoj. Kako su demografske promjene po karakteru dugoročne, pozitivni učinci očekivanog gospodarskog razvoja, uz provođenje mjera populacijske politike, očitovali bi se na demografske pokazatelje s vremenskim pomakom.

5. Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Osječko-baranjske županije bit će objavljen u "Županijskom glasniku".

Klasa: 350-01/04-01/2

Urbroj: 2158/1-01-01-04-7

Osijek, 29. studenoga 2004.

Predsjednik

Branimir Glavaš, v.r.